

ПОКАЗАТЕЉИ КВАЛИТЕТА У ОБЛАСТИ СТИЦАЊА И ОБНОВЕ ЗНАЊА И ВЕШТИНА ЗАПОСЛЕНИХ

Здравствени радници и здравствени сарадници имају право и дужност да у току рада стално прате развој медицинске, стоматолошке, фармацеутске, као и других одговарајућих наука и да се стручно усавршавају ради одржавања и унапређења квалитета свога рада.

Показатељи квалитета који се односе на стицање и обнову знања и вештина здравствених радника и здравствених сарадника у здравственим установама су:

1. Постојање плана едукације за све запослене у здравственој установи
2. Број радионица, едукативних скупова и семинара одржаних у здравственој установи
3. Процент особа које су бар једном о трошку установе похађале курс, семинар, или учествовале на конгресу или стручном састанку из области која је релевантна за њихов стручни рад
4. Број акредитованих програма континуиране медицинске едукације од стране Здравственог савета Србије, а чији су носиоци (предавачи) запослени у здравственој установи.

Од 1. јула 2011. године, због промене Правилника о показатељима квалитета здравствене заштите, промењени су и показатељи квалитета у области стицања и обнове знања. Додат је један нови показатељ (број акредитованих програма континуиране медицинске едукације), а показатељ који се односи на проценат особа које су бар једном учествовале на едукацији о трошку установе је измењен, тако да се сада односи само на здравствене раднике и сараднике, а не на укупан број запослених у установи.

Под термином «на терет послодавца», односно «о трошку установе» подразумева се да је здравствена установа учествовала у трошковима едукације запослених на било који начин: директном новчаном надокнадом трошкова едукације (котизација, смештај, пут) или давањем сагласности за плаћено одсуство (дневница) у случају постојања донатора новчаних средстава. Такође, подразумева и све облике едукације које су одржане у здравственој установи (за запослене), без обзира да ли трошкови организације иду на терет послодавца или су донирани од стране других лица или организација.

Здравствена установа је дужна да води евиденцију о броју запослених који су учествовали на стручним и научним скуповима, односно семинарима, курсевима и другим програмима континуиране едукације. Овом евиденцијом нису обухваћени запослени који су на специјализацијама, субспецијализацијама, магистарским или докторским студијама.

Извештаје о показатељима квалитета који се односе на стицање и обнову знања и вештина запослених у здравственим установама су доставиле све болнице у Београду.

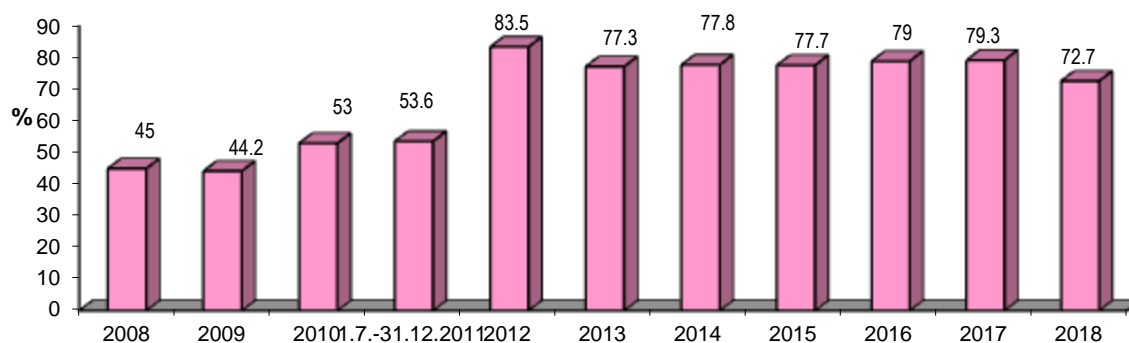
План едукације за све запослене у установи имају све болнице у Београду, сем Специјалне болнице за ендемску нефропатију.

Према добијеним извештајима у болницама у Београду је радио 16.291 здравствени радник и сарадник. То је више у односу на претходну годину за 302. У стицању и обнови знања и вештина о трошку установе учествовало је 11.836 радника или 73%, за 837 радника мање у односу на претходну годину (графикон 1). Приликом тумачења овог резултата треба имати у виду да је промењена методологија извештавања. Од 1. јула 2011.

године прати се само проценат здравствених радника и сарадника који су учествовали у стицању и обнови знања, док је раније извештаван проценат свих запослених у болници који су учествовали у стицању и обнови знања. У периоду 2012-2018. године овај показатељ има опадајући тренд који није статистички значајан.

Процент запослених у болницама у Београду који су учествовали у обнови знања и вештина, 2008-2018.

Графикон 1.

Напомена: подаци од 2008. до 2010. године се односе на укупан број запослених, а од 1. 7. 2011. само на здравствене раднике и сараднике.

Посматрано по установама, присутне су велике разлике. Мање од 30% запослених је учествовало у стицању и обнови знања и вештина на терет послодавца у КБЦ „Бежанијска коса“ (5%), Институту за неонатологију (6%), Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“ (18,7%) и Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију (29,7%).

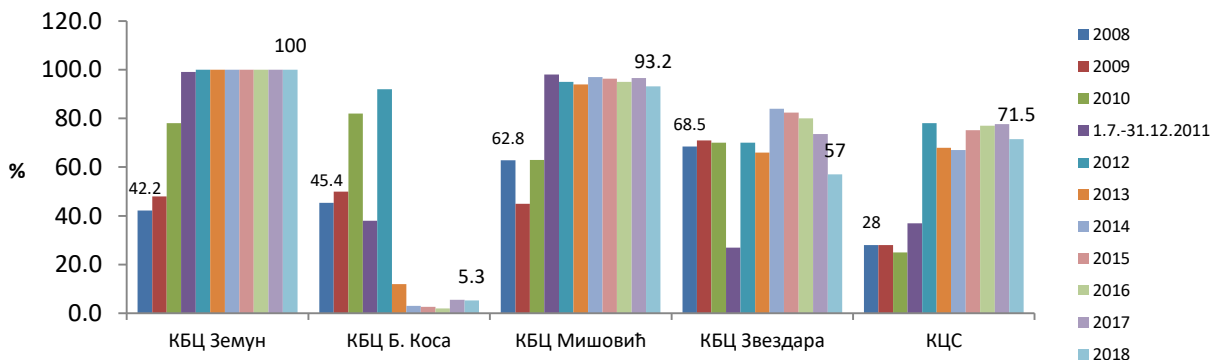
У 9 болница су сви здравствени радници и сарадници учествовали у стицању и обнови знања и вештина (КБЦ „Земун“, Институту за онкологију и радиологију Србије, Институту за ментално здравље, Институту за ортопедско-хируршке болести „Бањица“, Специјалној болници за интерне болести Младеновац, Институту за рехабилитацију, Клиници за рехабилитацију „Др Мирослав Зотовић“, Специјалној болници за церебралну парализу и развојну неурологију и Специјалној болници за ендемску нефропатију). У још 5 болница је едуковано преко 90% запослених (КБЦ „Др Драгиша Мишовић“, Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије, Институту за реуматологију, Специјалној болници за цереброваскуларне болести „Свети Сава“ и Институту за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“). Едукацијама је обухваћено 87% у ГАК „Народни фронт“, 87% у Специјалној болници за рехабилитацију и ортопедску протетику, 80% у Клиници за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“, 72% у КЦС, 57% у КБЦ „Звездара“, 43% у Клиници за неурологију и психијатрију за децу и омладину, 30% у Универзитетској дечјој клиници и 30% у Специјалној болници за болести зависности.

Посматрајући Клинички центар Србије и клиничко-болничке центре као сродне установе и као болнице које збрињавају највећи број пацијената у Београду, уочавају се разлике у овом показатељу (графикон 2). Најмањи број здравствених радника и сарадника који су учествовали у стицању и обнови знања и вештина, као и ранијих година, био је у КБЦ „Бежанијска коса“ (5%), где су евидентирани само учесници екстерних едукација, што није у складу са методологијом извештавања овог показатеља, а затим у КБЦ „Звездара“ 57%. Највећи удео здравствених радника и сарадника који су учествовали у

стицању и обнови знања и вештина био је у КБЦ „Земун“ (100%) и КБЦ „Др Д. Мишовић“ (93%). У односу на претходну годину до највеће промене, и то смањења, вредности овог показатеља дошло је у КБЦ „Звездара“ и КЦС.

Процент здравствених радника и сарадника који су учествовали у стицању и обнови знања у КЦС и КБЦ, 2008-2018.

Графикон 2.

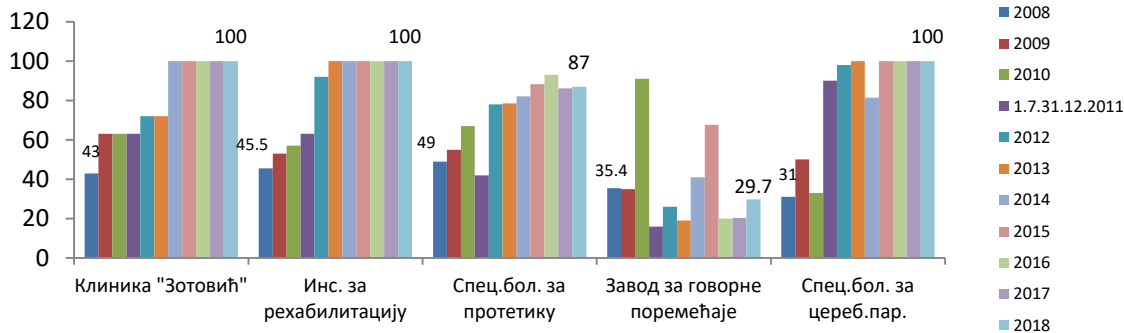

Напомена: подаци од 2008. до 2010. године се односе на укупан број запослених, а од 1.7.2011. само на здравствене раднике.

У болницама у којима се врши рехабилитација болесника, највише здравствених радника и сарадника је било на едукацији у Клиници за рехабилитацију „Др М. Зотовић“, Институту за рехабилитацију и Специјалној болници за церебралну парализу и развојну неурологију, 100%, а најмање у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију, 29,7% (графикон 3). У свим установама за рехабилитацију проценат радника који учествују у стицању знања је непромењен у односу на претходну годину, изузев Завода за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију, где је нешто виши.

Процент здравствених радника и сарадника који су учествовали у стицању и обнови знања у болницама за рехабилитацију у Београду, 2008-2018.

Графикон 3.

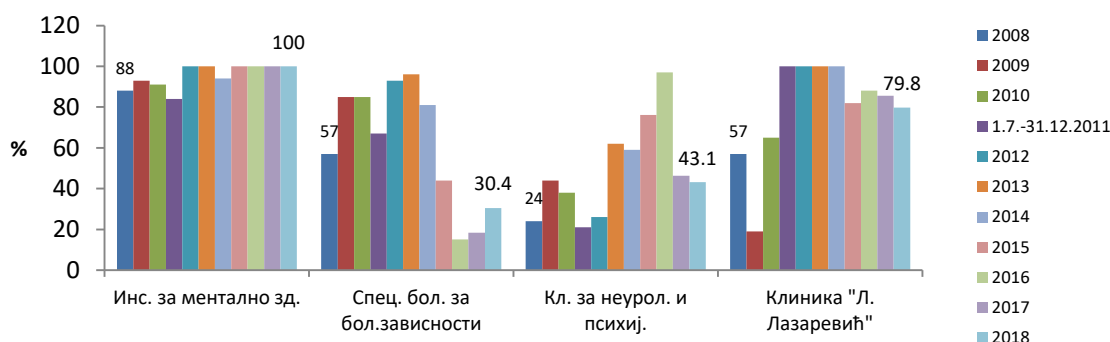

Напомена: подаци од 2008. до 2010. године се односе на укупан број запослених, а од 1. 7. 2011. само на здравствене раднике.

У болницама које се баве заштитом менталног здравља, у свим посматраним годинама, најмање је било запослених на едукацији у Специјалној болници за болести зависности (30%), а највише у Институту за ментално здравље (100%), (графикон 4).

Процент здравствених радника и сарадника који су учествовали у стицању и обнови знања у болницама за заштиту менталног здравља у Београду, 2008-2018.

Графикон 4.

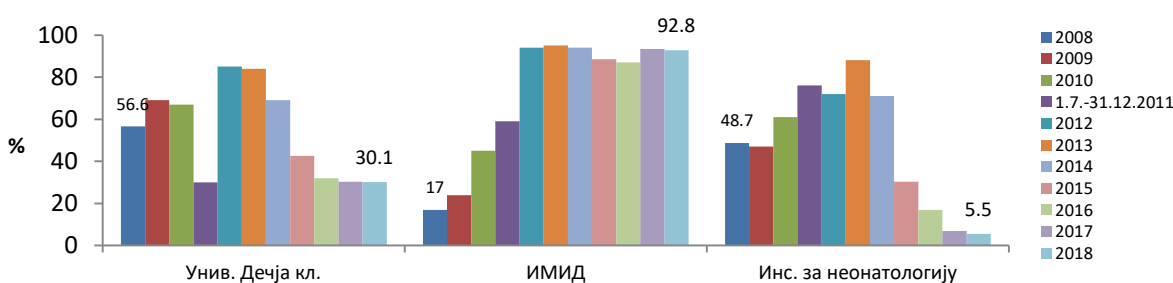

Напомена: подаци од 2008. до 2010. године се односе на укупан број запослених, а од 1.7.2011. само на здравствене раднике.

У групи педијатријских болница у Београду, проценат запослених здравствених радника и сарадника који су учествовали у стицању и обнови знања је највећи у Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије, 93%, а најмањи у Институту за неонатологију, 6%. У односу на претходну годину наведени проценат је незнатно смањен у Институту за неонатологију и Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије (графикон 5).

Процент здравствених радника и сарадника који су учествовали у стицању и обнови знања у педијатријским болницама у Београду, 2008-2018.

Графикон 5.

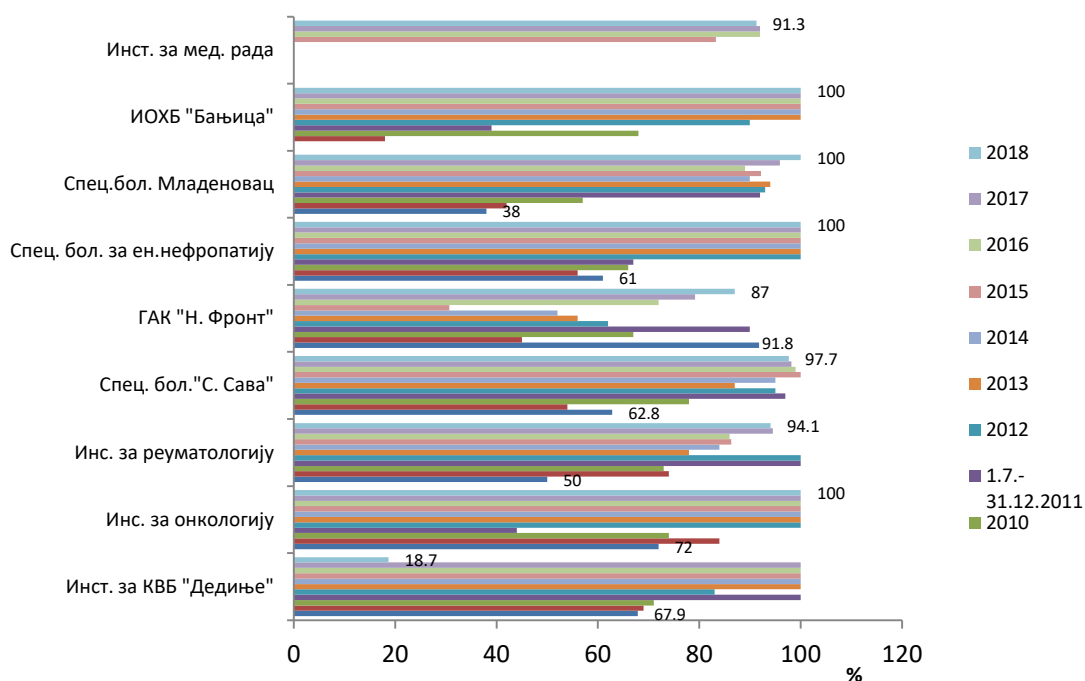

Напомена: подаци од 2008. до 2010. године се односе на укупан број запослених, а од 1.7.2011. само на здравствене раднике.

И у групи 9 преосталих болница, проценат здравствених радника и сарадника који су учествовали у стицању и обнови знања је већи од 90%, изузев у ГАК „Народни фронт“ и Институту за КВБ „Дедиње“ (графикон 6). У односу на претходну годину овај проценат је значајно повећан у ГАК „Народни фронт“ и Специјалној болници за интерне болести Младеновац, а вишеструко смањен у Институту за КВБ „Дедиње“, што указује на сумњив квалитет извештавања.

Процент здравствених радника и сарадника који су учествовали у стицању и обнови знања у болницама у Београду, 2008-2018.

Графикон 6.

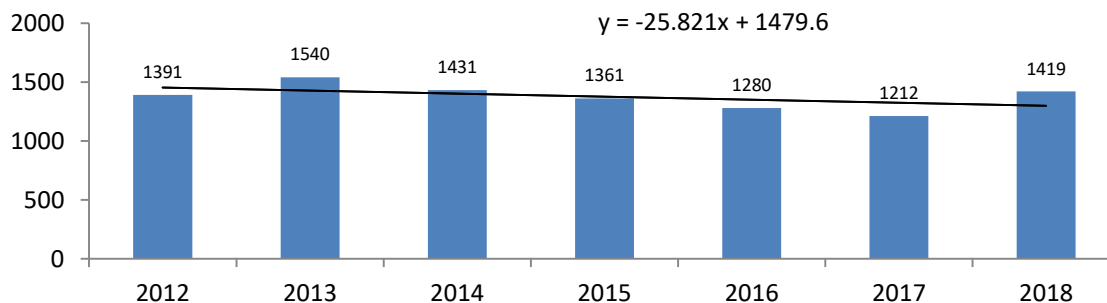

Напомена: подаци од 2008. до 2010. године се односе на укупан број запослених, а од 1.7.2011. само на здравствене раднике.

У 26 болница у Београду у току 2018. године одржано је 1.419 радионица, едукативних скупова и семинара, што је за 17,1% више у односу на претходну годину. У посматраном периоду број радионица, едукативних скупова и семинара има опадајући тренд који није статистички значајан (графикон 7).

Број едукативних скупова одржаних у болницама у Београду, 2012-2018.

Графикон 7.

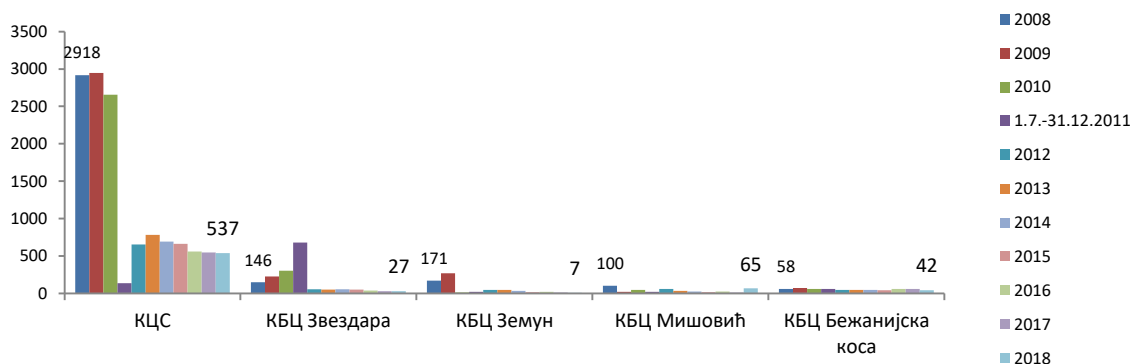

Највише едукативних скупова је одржано у Клиничком центру Србије, 537. У осталим болницама број одржаних едукативних скупова је између 3 и 95.

Подаци о броју одржаних едукативних скупова у Клиничком центру Србије и клиничко-болничким центрима показују велике разлике у посматраним годинама, што

указује на могућност неадекватног евидентирања овог показатеља. У 2018. години број одржаних едукативних скупова је нешто нижи у свим установама, изузев КБЦ „Др Д. Мишовић“ (графикон 8).

Број едукативних скупова одржаних у КЦС и клиничко-болничким центрима, 2008-2018.
Графикон 8.

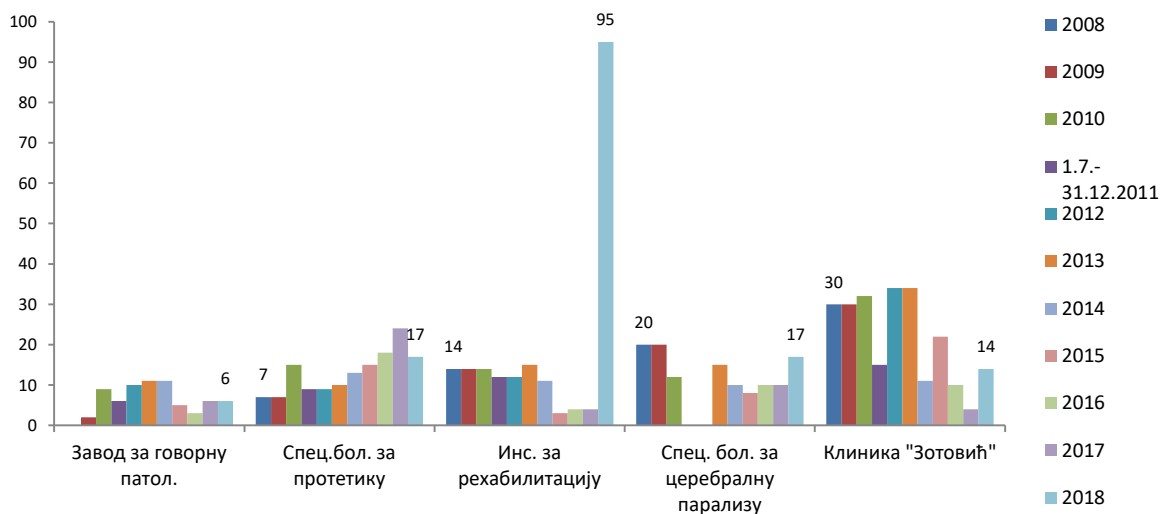
Напомена: подаци за 2011. годину обухватају шест месеци.

Међу болницама за рехабилитацију, највише едукативних скупова одржано је у Институту за рехабилитацију, где је забележено и вишеструко повећање у односу на претходну годину што указује на сумњив квалитет извештавања (графикон 9).

Број едукативних скупова повећан је и у Клиници „Др М. Зотовић“ и Специјалној болници за церебралну парализу, док је у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију остао на истом нивоу, а у Специјалној болници за рехабилитацију и ортопедску протетику смањен.

Број едукативних скупова одржаних у болницама за рехабилитацију у Београду, 2008-2018.

Графикон 9.

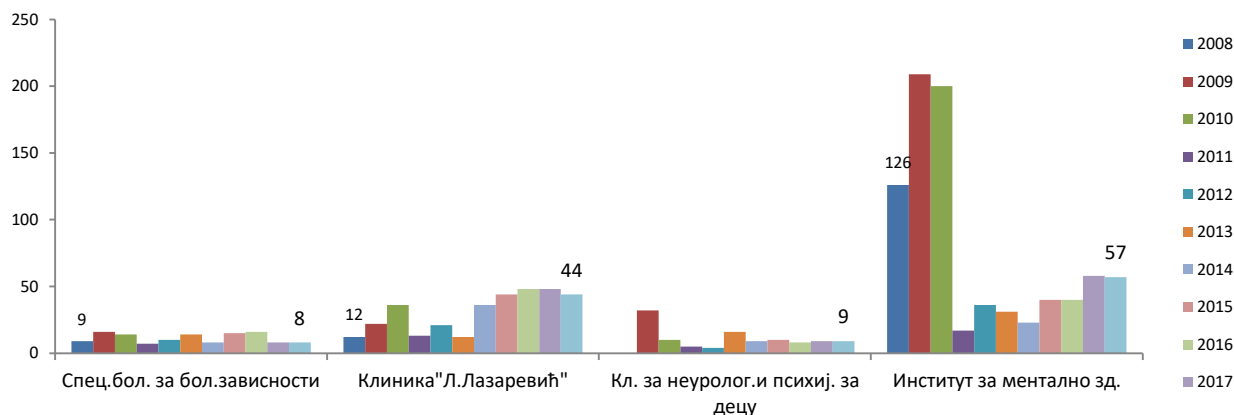

Напомена: подаци за 2011. годину обухватају шест месеци.

У болницама које се баве заштитом менталног здравља, највише едукативних скупова одржано је у Институту за ментално здравље и Клиници „Др Лаза Лазаревић“ (графикон 10). У свим установама овај број има исту или незнатно нижу вредност у односу на претходну годину.

Број едукативних скупова одржаних у болницама за заштиту менталног здравља у Београду, 2008-2018.

Графикон 10.

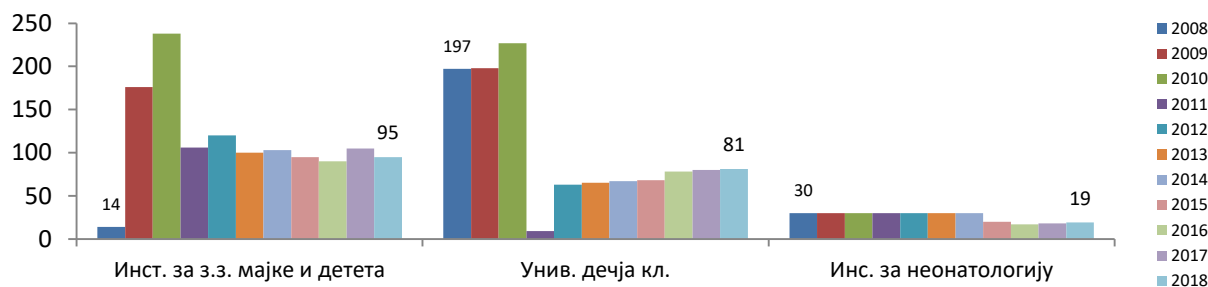

Напомена: подаци за 2011. годину обухватају шест месеци.

Међу педијатријским болницама у Београду, значајно већи број едукативних скупова је одржан у Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије и Универзитетској дечјој клиници у односу на Институт за неонатологију. У односу на претходну годину до највеће промене је дошло у Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије, у ком је овај број нешто нижи (графикон 11).

Број едукативних скупова одржаних у педијатријским болницама у Београду, 2008-2018.

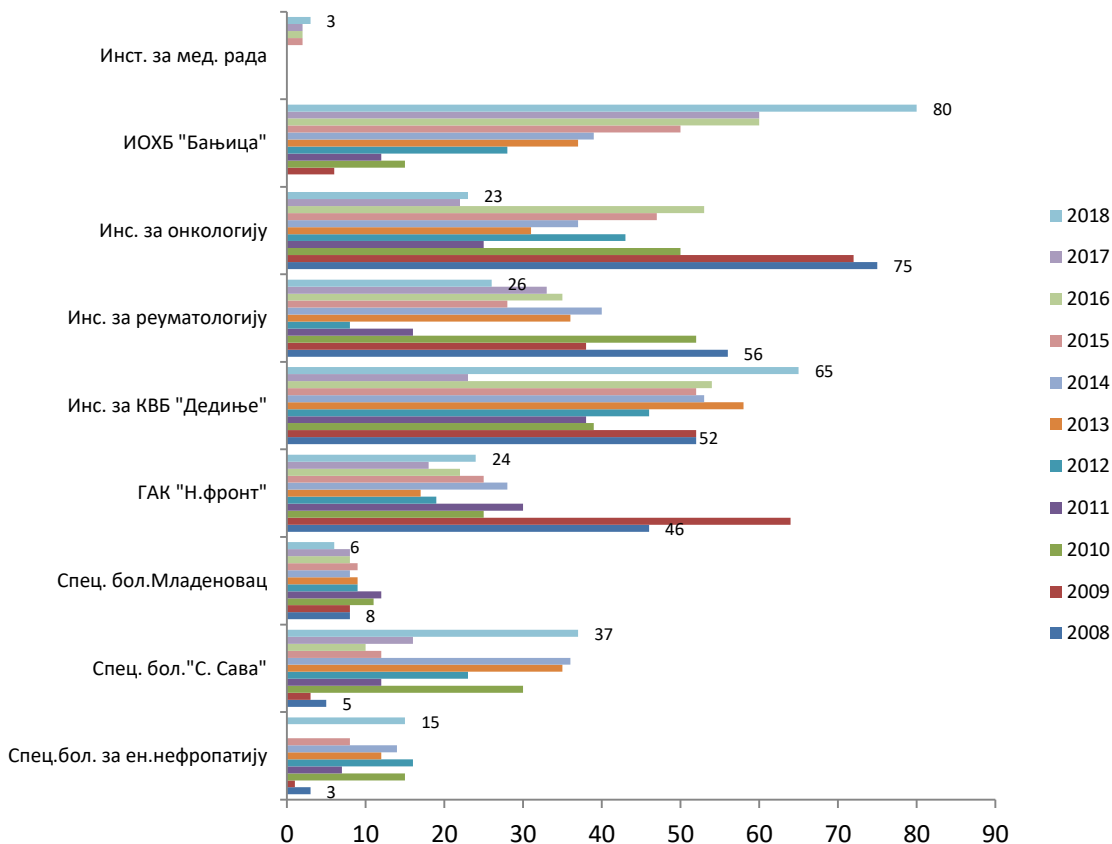
Графикон 11.

Напомена: подаци за 2011. годину обухватају шест месеци.

У групи преосталих болница, највећи број едукативних скупова је одржан у Институту за ортопедско–хируршке болести „Бањица“ (80) и Институту за КВБ „Дедиње“ (65), док је у Институту за медицину рада Србије одржано само 3, а у Специјалној болници за интерне болести Младеновац само 6. Највећа промена, и то повећање вредности овог показатеља забележено је у Институту за кардиоваскуларне болести „Дедиње“, Специјалној болници „Свети Сава“ и ИОХБ „Бањица“ (графикон 12).

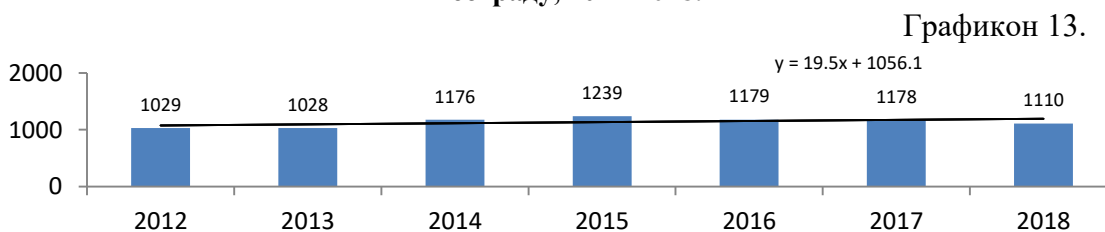
Број едукативних скупова одржаних у осталим болницама у Београду, 2008-2018.
Графикон 12.

Број акредитованих програма континуиране медицинске едукације од стране Здравственог савета Србије, а чији су носиоци (предавачи) запослени у здравственој установи је показатељ квалитета у области стицања и обнове знања, који се прати од 1. јула 2011. године.

Према добијеним извештајима у току 2018. године, у болницама у Београду је акредитовано 1.110 програма континуиране едукације, за 68 мање у односу на претходну годину. Број акредитованих програма у болницама у Београду показује растући тренд у периоду 2012-2018. године, који нема статистичку значајност (графикон 13).

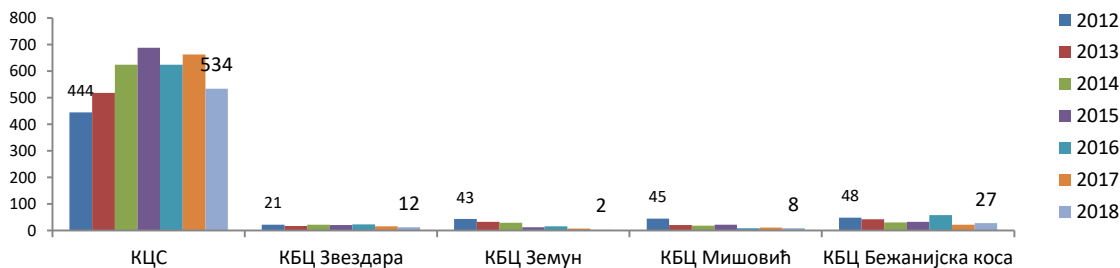
Број акредитованих програма КМЕ чији су носиоци запослени у установи, у болницама у Београду, 2012-2018.

Највише акредитованих програма, према очекивању, било је у највећој болници, Клиничком центру Србије, 534. У београдским клиничко-болничким центрима овај број се кретао између 2 (КБЦ „Земун“) и 27 (КБЦ „Бежанијска коса“), (графикон 14).

Број акредитованих програма континуиране медицинске едукације у КЦС и клиничко-болничким центрима

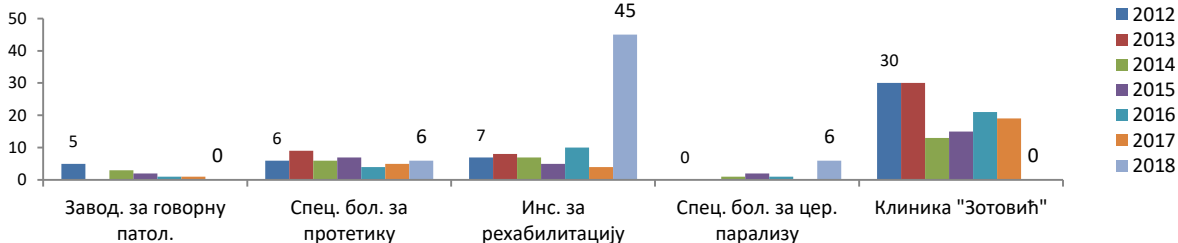
Графикон 14.

Међу болницама које се баве рехабилитацијом, највише акредитованих програма континуиране медицинске едукације је било у Институту за рехабилитацију, у којем је забележено вишеструко повећање у односу на претходну годину, што може указивати и на сумњив квалитет извештавања (графикон 15). Ни један акредитован програм није одржан у Клиници „Зотовић“, што представља значајну промену у односу на претходне године, као ни у Заводу за психофизиолошке поремећаје и говорну патологију.

Број акредитованих програма континуиране медицинске едукације у болницама за рехабилитацију у Београду

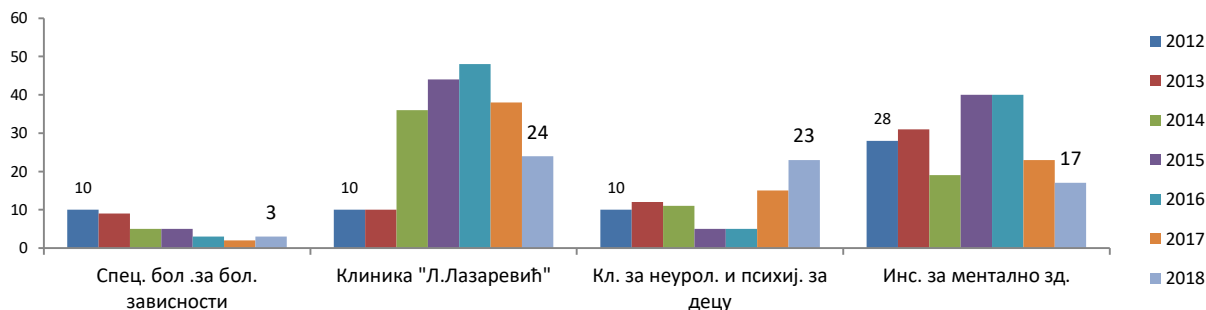
Графикон 15.

Од болница које се баве заштитом менталног здравља, по највећем броју акредитованих програма континуиране медицинске едукације у 2018. години, истичу се Клиника за психијатријске болести „Др Лаза Лазаревић“, у којој је приметан тренд смањења, и Клиника за неурологију и психијатрију за децу и омладину, са трендом повећања у посматраном периоду (графикон 16).

Број акредитованих програма континуиране медицинске едукације у болницама за заштиту менталног здравља у Београду

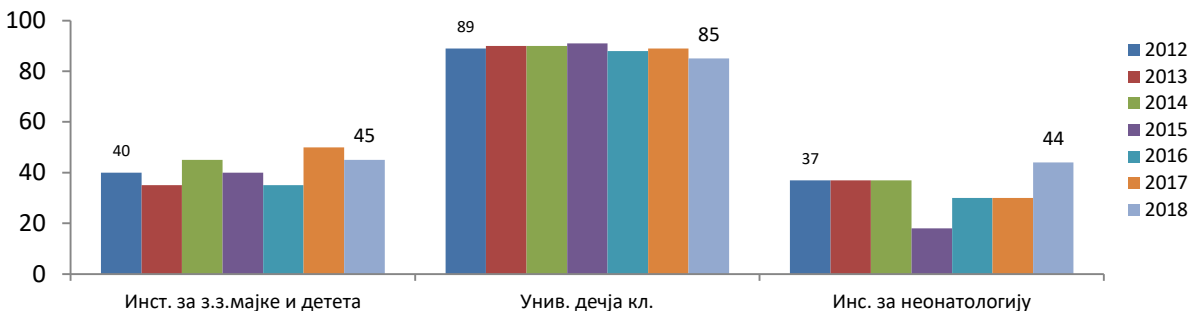
Графикон 16.

Од педијатријских болница у Београду, у 2018. години највише акредитованих програма било је у Универзитетској дечјој клиници, а скоро дупло мање у Институту за здравствену заштиту мајке и детета Србије и Институту за неонатологију. У односу на претходну годину вредност овог показатеља је значајно промењена, и то повећана у Институту за неонатологију (графикон 17).

Број акредитованих програма континуиране медицинске едукације у педијатријским болницама у Београду

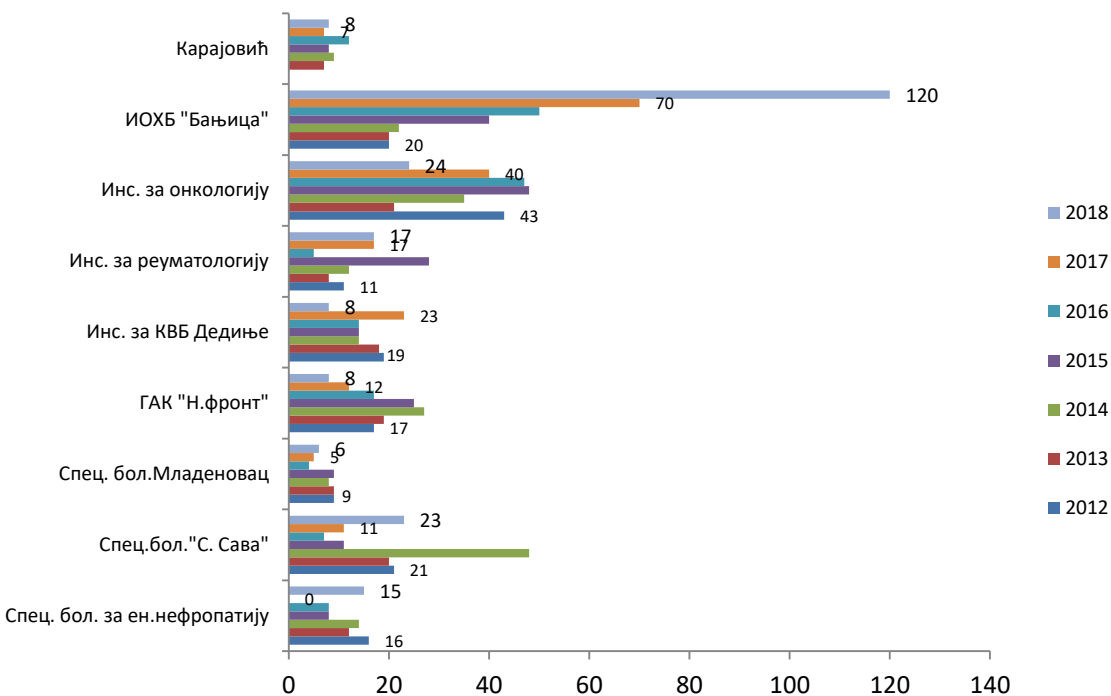
Графикон 17.

Од осталих болница у Београду, највише акредитованих програма било је у Институту „Бањица“ (120), у ком је дошло и до највеће промене тачније повећања вредности овог показатеља у односу на претходну годину. У свим осталим установама одржан је значајно мањи број акредитованих програма КМЕ, између 6 и 24 (графикон 18).

Број акредитованих програма континуиране медицинске едукације у осталим болницама у Београду

Графикон 18.

Закључак

Здравствену заштиту у болницама у Београду, у 2018. години, је пружао 16.291 здравствени радник и сарадник. У складу са Законом о здравственој заштити, они имају право и дужност да у току рада стално прате развој медицинске и других одговарајућих наука, као и да се стручно усавршавају ради одржавања и унапређења квалитета свога рада. Према извештајима о показатељима квалитета за 2018. годину, око 73% здравствених радника и сарадника је учествовало у обнови знања и вештина о трошку установе.

Анализом показатеља квалитета у области стицања и обнове знања и вештина обухваћене су све болнице. Добијени резултати су показали да постоји велика неуједначеност здравствених установа у евидентирању ових показатеља. Неке болнице евидентирају само учеснике екстерних едукација, неке болнице евидентирају само акредитоване програме континуиране едукације, док неке болнице евидентирају све одржане едукативне скупове и семинаре. **Због тога је неопходно да се Методолошким упутством за поступак извештавања показатеља квалитета, прецизније дефинише начин евидентирања показатеља квалитета у области стицања и обнове знања и вештина здравствених радника и тиме постигне уједначено извештавање.**